

Un *forc* d'all's o de cebes

(ALDC, V, 1120. Un *forc* d'all's o de cebes)

La 'trena d'all's o cebes mitjançant les tiges' coneix les següents motivacions (en els resultats prescindim del determinant *d'all's*):

- 1) 'enforcament': *forca*, del llat. FŪRCA 'íd.', per la bifurcació; *forc*, masculinització de l'anterior (s. XIII), amb les var. *f[u]rc* (ross.), *folc* 180, *forn* 165 i el der. *forcall* 127;
- 2) 'semblança amb extremitats humanes': *cama*, del cèltic *CAMBOS 'corbat' (var. dim. *cameta* 156, 184) (veg. *PALDC*, IV, mapa 554); *braç* (var. castellanitzant *bra[θ]* 100), del llat. BRACHIUM;
- 3) 'trena': *trena*, del llat. vg. *TRĒNA 'triple, compost de tres', passant per 'trenat de crins o fils', amb els der. *trunella* 80, *trunyella* 79 (< *trenella) (veg. *PALDC*, I, mapa 42); *cova* 81 < *coa* 'cua', amb -v- antihiàtica (< llat. vg. CŌDA, llat. cl. CAUDA); *rastre* (var. *rastra* [f.] 189), der. de RASTRUM 'rascle, rastell' i des de 'ròssec que deixa el tiràs de branques' encreuat amb *rastell*, *rastellera*, der. de RĒSTE 'corda, enfilall', del qual procedeixen *rest* 77, *resto* 20; *ristra* 188 (var. *rista* 76, *risto* 20, *enrista* 78) és un manlleu al cast. *ristra*, que procedeix de *riestra* (< RĒSTE);

l'alg. *tritxa* 85 és tributari del campidanès, que l'ha adaptat de l'it. *treccia*;

- 4) 'resultat de penjar': *penjoi* 54, der. del llat. vg. *PENDICARE, potser *PENDUCŪLU > *pendoll canviat en *penjoll*/*penjoi* per atracció de *penjar*; *enfilai* 'enfilall' 75 i *enfiloi* 82, de *enfilat*, der. de *fil* més el suf. -ai/-all i -oi, respectivament;
- 5) 'filera': *reng* 119, del fràncic HRING 'cercle, fila', en el sentit de 'coses una darrere l'altra', com *carrera* 162, der. de CARRUS 'carro', a través de 'camí', i probablement *raig* 129 (< RADIU);

- 6) 'ram': *ramellada* 74, der. de *ramell* 'fruits units pels peciols en una branca o tija comuna' (< RAMU 'branca') més el suf. -ada.

En la distribució areal, notem la gran extensió de *forc*, repartit per tots els dialectes, inclòs l'alguerès; tenen àrea més reduïda *braç*, que és nord-occidental, *rastre*, valencià, i *trena*, occidental. La forma ponentina *forca* sembla una continuïtat d'àrea lingüística del cast.-arag. *forca*/*horca* (cf. *ALEANR*, III, mapes 309 i 310).

Forc és l'únic mot normatiu des del *DG_I*, 1932.

